

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Гочо Недев Гочев, ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”
за дисертационния труд на Дмитро Петрович Гергинов на тема
«Особености на функционалния стил в руската и българската делова
документация (актове за гражданско състояние)»

Област на ВО: 2. *Хуманитарни науки*
професионално направление: 2.1. *Филология (руски език)*
университет: *ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград*
факултет: *Филологически*

Настоящата рецензия е написана и представена въз основа на заповед N 3379 от 19.12. 2016 г. на Ректора на ЮЗУ «Неофит Рилски» и на решение от първото заседание на Научното жури по процедурата от 20. 12. 2016 г. (Протокол N 1).

1. Данни за дисертанта.

Дмитро Петрович Гергинов е роден на 08.11.1977 в с. Кирнички, Одеска област, Украйна. Висше образование с квалификация бакалавър по «Приложна лингвистика» (руски и гръцки език) получава в ЮЗУ «Неофит Рилски» - Благоевград (2001 г. – 2006 г.). Пак там през 2011 - 2012 г. се дипломира като магистър по «Българска филология». От 2013 г. е редовен докторант по професионално направление “Филология”, специалност „Славянски езици” (руски език). Работил е като преводач и хоноруван преподавател, а от септември 2016 г. е асистент по практически руски език в ЮЗУ «Неофит Рилски».

2. Данни за докторантурата.

Според предоставените документи докторантурата е протекла в съответствие със законовите изисквания. Докторантът е изпълнил всичките си задължения, спазени са и процедурите, предписани от законовите разпоредби.

3. Данни за дисертацията и автореферата.

Дисертационният труд е с обем 226 стандартни страници, структурирани в следните части: увод, 4 глави, заключение, изводи, литература по изследваната тема (119 заглавия), списък на речниците и справочниците (8), нормативни документи (16) и приложения (34).

Дисертацията като цяло отговаря на изискванията за научни изследвания от съпоставителен тип. Изложението е построено логично и разкрива проблематиката на дисертацията и тезите на дисертанта.

Уводът изяснява избора на темата и нейната актуалност, определя предмета, обекта, целта и задачите на дисертационния труд. Описана е структурата на работата; направена е заявка за научен принос, посочени са теоретичната и практическата приложимост на изследването; набелязана е методологичната база на анализа.

Първата глава *«Стил – функционален стил. Стилистика – функционална стилистика»* проследява теоретичните проблеми на стилистиката като се започва от нейното възникване в западната и руската лингвистика и се стига до съвременното ѝ състояние в руското и българското езикознание. Ясно и точно са изяснени както основните понятия, така и различията в схващанията на стилистическата проблематика на основните езиковедски школи – Пражки лингвистичен кръжок, Копенхагенска школа, Американски структурализъм.

Подобаващо място е отделено и на въпросите на официално-деловия стил и административно-канцеларския подстил, чрез които теоретично се обосновава конкретният анализ във втора и трета глава.

Във втората *«Актове и свидетелства за гражданско състояние в Руската федерация»* и **третата** глава *«Актове и удостоверения за гражданско състояние в Република България»* се анализират съответно:

а) руските документи за гражданското състояние - Свидетелство о рождении; Свидетелство о заключении брака; Свидетелство о смерти;

б) българските документи за гражданското състояние - Удостоверение за раждане; Удостоверение за сключен граждански брак; Препис-извлечение от акт за смърт.

Проследява се възникването и промените в съдържанието и оформлението им. Документите се описват по строго определена схема, включваща обща характеристика, техническо и графично оформление (технически параметри), езикова характеристика (лексикална и синтактична). След всяка глава има параграф, обобщаващ спецификата съответно на руските и българските документи.

Четвъртата глава *«Сравнение на разглежданите документи»* съдържа две обособени части.

Първата част *«Сравняване на особеностите на функционалния стил в разглежданите документи»* детайлно проследява общото и различното в съпоставяните документи от гледище на тяхната обща характеристика, техническото и графичното им оформление и езиковите им характеристики.

Втората част *«Свързани документи»* представлява анализ на някои документи, които се издават въз основа на изследваните вече основни. Към свързани авторът отнася документи за самоличност, за смяна на име, за разтрогване на граждански брак и за припознаване. Тяхното описание и съпоставяне следва схемата на анализ на основните документи.

Заключението в много общ план излага същността на дисертационния труд.

Изводите систематизират наблюденията на автора.

Приложенията включват копия на попълнени и не попълнени бланки на анализирани документи.

Авторефератът е разработен според изискванията за този научен жанр. Той отразява достоверно и в достатъчно пълна степен съдържанието на дисертацията и приносните моменти.

Съдържанието на дисертацията разкрива както способността на дисертанта да разработи сложно научно съчинение, така и много доброто познаване на литературата в областта на стилистиката. Изложението илюстрира също умения за боравене със сложни теоретични проблеми, за обосноваване на възприетите и своите тези, за последователно и убедително представяне на обобщения и изводи.

4. Научни приноси.

Темата на дисертационния труд е изключително актуална, което се определя най-вече от липсата на проучвания, разработващи руските и българските актове за гражданско състояние в съпоставителен план. От разработката има реална необходимост както в сферата на обучението, така и в непосредствената преводаческа практика. Темата се вписва и в характерната за нашето време всеобща активизация на изследванията, посветени на различните терминологични подсистеми.

От актуалността на темата произтича и значимостта на целта на дисертационния труд – „да се опишат, анализират и сравнят в езиково отношение от гледна точка на функционалния им стил Свидетелство о рождении, Свидетелство о заключении брака и Свидетелство о смерти в Руската федерация с Удостоверение за раждане, Удостоверение за сключен граждански брак и Препис-извлечение от акт за смърт в Република България“ (с.11).

Задачите са в съответствие с целта и заедно с правилно подобрите методи на анализ са предпоставка за успешната разработка на темата.

Дисертацията е първи опит за системно и последователно съпоставително описание на сегмент от административно-канцеларски подстил – документи за гражданско състояние.

Несъмнени приносни моменти откриваме в установените от автора общи и различни черти на руските и българските документи за гражданско състояние.

Общността авторът открива в такива характеристики на анализиранияте документи като: а) принадлежност към административно-канцеларския подстил, изпълняващ информационно-съдържателна и организационно-регулираща функция и притежаващ определени стилови, лексикални, морфологични и синтактични особености; б) констатиращо описание на изложението; в) задължително и точно определено техническо и графично оформление (за всеки от езиците) и т.н.

Големите сходства правят изключително важни за специализираното обучение и преводаческата практика установените различия в номенклатурата на документите, в техническото и графичното оформление; в реквизитите и вписаните данни.

Отделно искам да отбележа страноведческия аспект на работата, който не е заявен предварително, но реално присъства в дисертацията и е ценен източник на информация както за руския, така и за българския читател.

Отчитам като много важен елемент практическата насоченост и широтата на приложимост на резултатите в процеса на обучение и преводаческата практика.

Към всяко научно изследване могат да бъдат направени някакви критични забележки и препоръки. Ще си позволя да обърна внимание на няколко момента.

1. Струва ми се, че мястото на анализа на свързаните документи е във втора и трета глава, което би придало повече логика и последователност на структурата на работата.

2. Липсва аргументация за обособяването на подстил на официално-деловия стил с наименование „безсрочни документи“ или „документи без определен срок на валидност“.

3. Някак си е подмината ролята на старобългарския език, оказал значително влияние върху стилистичното разслояване на руската лексика.

4. Не навсякъде текстът на изложението е оформен коректно технически – цитиране, отсъствие на инициалите на споменаваните автори; на места отделни думи са слети и т.н.

Бележките в никакъв случай не пречат на високата оценка на работата и нейното значение за съпоставителната стилистика, преводаческата практика и специализирането обучение по руски език.

5. Публикации и участие в научни форуми.

Дмитро Гергинов има 3 публикации по тематиката на дисертационния труд, което напълно покрива законовите изисквания. Статиите отразяват основните приносни моменти на дисертационния труд. Публикувани са в авторитетни научни издания.

6. Заключение.

Общото впечатление от дисертацията е изключително положително. Работата е сериозен и самостоятелен труд, в който намираме както добра библиографска осведоменост, така и аналитично мислене, умение за анализ на езиковия материал, формулиране на изводи и обобщения, които звучат логично и убедително. Въз основа на гореизложеното смятам за напълно обосновано присъждането на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 2.1. Филология на Дмитро Петрович Гергинов.

14. 01.2017 г.

Подпис:

